SADRŽAJ

PREDGOVOR IX

1. DIJABETESNA NEUROPATIJA – UVOD 1
2. ISTORIJAT DIJABETESNE NEUROPATIJE 8
3. EPIDEMIOLOGIJA DIJABETES MELITUSA I DIJABETESNE NEUROPATIJE 12
4. ETIOLOGIJA DIJABETESNE NEUROPATIJE 20
5. FAKTORI RIZIKA ZA NASTANAK DIJABETESNE NEUROPATIJE 24
6. PATOFIZIOLOŠKI MEHANIZMI NASTANKA DIJABETESNE NEUROPATIJE 30
7. KLINIČKA PREZENTACIJA DIJABETESNE NEUROPATIJE 40
8. KLASIFIKACIJA DIJABETESNIH NEUROPATIJA 44
9. TIPIČNA DIJABETESNA POLINEUROPATIJA - DIJABETESNA SENZORIMOTORNA POLINEUROPATIJA - DIJABETESNA PERIFERNA NEUROPATIJA 53
   - 9.1. Faktori rizika za nastanak tipične dijabetesne polineuropatije 54
   - 9.2. Klinička slika tipične dijabetesne polineuropatije 55
   - 9.3. Patoanatomske promjene kod tipične dijabetesne polineuropatije 61
   - 9.4. Dijagnoza tipične dijabetesne polineuropatije 61
     - 9.4.1. Anamneza u dijagnozi tipične dijabetesne polineuropatije 63
     - 9.4.2. Neurološki pregled u dijagnozi tipične dijabetesne polineuropatije 64
     - 9.4.3. Laserski evocirani potencijali (LEP) 66
     - 9.4.4. Kvantitativno senzorno testiranje (QST) 66
     - 9.4.5. Biopsija kože 67
     - 9.4.6. Kornealna konfokalna mikroskopija 67
     - 9.4.7. Određivanje jačine bola kod tipične dijabetesne polineuropatije 68
     - 9.4.8. Elektromioneurografija u dijagnostici tipične dijabetesne polineuropatije 68
     - 9.4.9. Procjena funkcije autonomnih vlakana za znojne žlijezde 70
   - 9.5. Diferencijalna dijagnoza tipične dijabetesne polineuropatije 70
   - 9.6. Kontinuirano praćenje težine tipične dijabetesne polineuropatije 71
   - 9.7. Kvalitet života kod tipične dijabetesne polineuropatije 72

10. ATIPIČNA DIJABETESNA NEUROPATIJA 78

11. DIJABETESNA AUTONOMNA NEUROPATIJA 81
11.1. Kardiovaskularna autonomna neuropatija (KAN) 81
11.2. Gastrointenstinalna autonomna neuropatija (GAN) 88
11.3. Genitourinarna autonomna neuropatija (GUAN) 94
11.4. Sudomotorna dijabetesna autonomna neuropatija 97
11.5. Pupilarna disfunkcija 97
11.6. Vazomotorna dijabetesna neuropatija 97

12. AKUTNA BOLNA NEROPATIJA 101

13. DIJABETESNA NEUROPATIJA UDRUŽENA SA HRONIČNOM INFLAMATORNOM DEMIJELINIZACIONOM POLIRADIKULONEUROPATIJOM 104

14. FOKALNE I MULTIFOKALNE NEUROPATIJE 106
14.1. Cervikobrahijalna radikulopleksopatija (*Cervical brachial radiculoplexopathy*) 110
14.2. Trunkalna radikulopatija ili torakoabdominalna neuropatija (*Diabetic thoracic polyradiculopathy*) 111
14.3. Dijabetesna lumbosakralna radikulopleksopatija (*Diabetic lumbosacral radiculoplexus neuropathy* – DLRPN) 114

15. OSTALI RJEĐI OBLICI DIJABETESNE NEUROPATIJE 126

16. DIFERENCIJALNA DIJAGNOZA DIJABETESNE NEUROPATIJE 128

17. LIJEČENJE DIJABETESNE NEUROPATIJE 148
17.1. Farmakološko liječenje DSPN 150
17.1.1. Lijekovi koji djeluju na patogenetske mehanizme bolesti 150
17.1.2. Liječenje neuropatskog bola kod dijabetesne neuropatije 152
17.2. Nefarmakološke metode liječenja neuropatskog bola kod dijabetesne neuropatije 169

18. PREVENCIJA DIJABETESNE NEUROPATIJE 172

19. SKRINING ZA DIJABETESNU NEUROPATIJU 183

20. PRAĆENJE BOLESNIKA SA DIJABETESNOM NEUROPATIJOM 186

21. KOMPLIKACIJE DIJABETESNE NEUROPATIJE 189
21.1. Dijabetesno stopalo 190
21.2. Šarkoovo stopalo (*Charcot foot*) 197
21.3. Smrtnost povezana sa dijabetesom 201
21.4. „Tiha ishemija miokarda" i „Nijemi infarkt miokarda" 202

22. PROGNOZA DIJABETESNE NEUROPATIJE 205

23. ZAKLJUČCI I BUDUĆI PRAVCI 206

PREDGOVOR

Monografija „Dijabetesna Neuropatija“ nastala je kao rezultat dugogodišnjeg proučavanja, istraživanja i svakodnevnog kliničkog rada sa bolesnicima oboljelim od ove neugodne i ozbiljne komplikacije dijabetes melitusa.

Iako je od prvog opisa bolesti 1864. godine i prve klasifikacije neuropatije 1893. godine prošlo poprilično vremena, radi se o još uvijek nedovoljno proučenoj bolesti sa ograničenim mogućnostima liječenja koja zadaje dosta „glavobolje“ bolesnicima, njihovim porodicama, fondovima osiguranja i ljekarima koji se njome bave.

Dijabetesna neuropatija je najčešća mikrovaskularna komplikacija dijabetesa od koje tokom života oboli 30-50% bolesnika sa dijabetesom, a imajući u vidu da prevalencija dijabetesa prelazi 10% u odrasloj dobi i da poprima razmjere najveće epidemije nezaraznih bolesti u XXI vijeku, dolazi se do velike „armije“ oboljelih. Ova neuropatija je glavni razlog nastanka ulkusa stopala i dijabetesnog stopala što je vodeći uzrok hospitalizacija oboljelih od dijabetesa, i vodeći uzrok netraumatske amputacije stopala što dovodi do smanjenja kvaliteta života bolesnika i velikih troškova liječenja.

I pored navedenog, iz ove oblasti nema dovoljno literature, pogotovo na našem jeziku. Dugogodišnje kliničko iskustvo sa bolesnicima i objavljeni radovi iz ove oblasti potaknuli su autore da napišu ovu monografiju. Ona pruža savremena saznanja iz ove oblasti, a poslužiće ljekarima koji se njome bave da bolje prepoznaju bolesnike sa dijabetesnom neuropatijom jer to nije jedna bolest, već jedan heterogen entitet.

Osim detaljnog opisa najvažnijih formi dijabetesne neuropatije, naročita pažnja posvećena je diferencijalnoj dijagnozi jer oko 10% bolesnika sa dijabetesom i neuropatijom ima neuropatiju neke druge etiologije koja ukoliko se prepozna na vrijeme vrlo često može uspješno da se liječi. Posebna pažnja posvećena je i komplikacijama dijabetesa, a sve sa ciljem bolje edukacije ljekara u liječenju

neuropatije i prevenciji dijabetesnog stopala kao najteže komplikacije dijabetesne neuropatije.

Monografija je namijenjena neurolozima, endokrinolozima, ljekarima porodične medicine, hirurzima i drugim ljekarima koji se bave liječenjem komplikacija dijabetesa, specijalizantima iz navedenih grana medicine i znatiželjnim studentima medicine koji žele da prošire svoja saznanja. Nadamo se da će ova monografija biti od pomoći ljekarima u bržem postavljanju dijagnoze, boljem liječenju i sprječavanju komplikacija ove neugodne komplikacije dijabeteesa.

Autori